

quadrant
kindercentra

**Pedagogisch werkplan
Peutergroep Het Rozenpoortje
2018**

Inhoud

Inleiding

1. Algemene informatie peutergroep het Rozenpoortje
2. Pedagogische visie en doelstellingen op peutergroep het Rozenpoortje
3. Pedagogische middelen op peutergroep het Rozenpoortje

Inleiding

Dit pedagogisch werkplan van peutergroep het Rozenpoortje is opgesteld als leidraad voor enerzijds het handelen van de pedagogisch medewerkers en anderzijds om inzicht te geven over dit pedagogisch handelen aan ouders.

Dit werkplan wordt jaarlijks bijgesteld door de pedagogisch medewerkers in samenwerking met de manager. Door deze evaluatie worden pedagogisch medewerkers bewust van hun handelen. Op deze wijze wordt de pedagogische kwaliteit en eventuele acties om deze pedagogische kwaliteit te verbeteren in kaart gebracht. Ook is het pedagogisch werkplan een instrument om de eigen identiteit van de locatie te creëren, waarbij het initiatief, de creativiteit en de ideeën van de pedagogisch medewerkers en kinderen van groot belang zijn. Daarnaast worden er risico inventarisaties gemaakt betreffende Veiligheid en Gezondheid.

Quadrant Kindercentra stelt het uniek zijn van ieder kind centraal. Dit wordt onder andere geuit door middel van de drie principes veiligheid, ruimte en respect. In de Wet Kinderopvang zijn vier pedagogische doelstellingen, die ontleend zijn aan het kwaliteitsmodel van Riksen-Walraven, beschreven waar het pedagogisch handelen aan dient te voldoen. Deze visie en doelstellingen dienen als uitgangspunt voor dit pedagogisch werkplan.

Het werkplan is als volgt opgebouwd. Ten eerste wordt de algemene informatie van de peutergroep beschreven. Vervolgens komt de visie van Quadrant Kindercentra aan bod en wordt beschreven hoe de locatie deze principes tot uiting brengt in de praktijk. In het volgende hoofdstuk wordt besproken hoe de locatie de pedagogische doelstellingen op basis van de drie principes in de praktijk brengt. Als laatste worden de pedagogische middelen beschreven, die worden ingezet om de pedagogische visie en pedagogische doelstellingen te bereiken. Het gaat hierbij om een vijftal middelen: groep, pedagogische medewerker-kind interactie, binnen- en buitenruimte, activiteiten en spelmateriaal.

1. Algemene informatie peutergroep Het Rozenpoortje

Naam: Peutergroep Het Rozenpoortje
 Adres: Ridder van Catsweg 256a
 Postcode: 2805 BC
 Plaats: Gouda
 Telefoonnummer: 0182-537515 (via Ridderslag)
 Mail: rozenpoortje@quadrantkindercentra.nl

 Cluster: Noord
 Manager: Monique Philip
 Telefoonnummer: 06-81484812
 Mail: m.philip@quadrantkindercentra.nl

Locatie

Peutergroep het Rozenpoortje bevindt zich in basisschool de Ridderslag en ligt in de wijk Noord. De locatie beschikt over een gezellig lokaal en buiten is er een prettige speelplaats met een zandbak. Peutergroep het Rozenpoortje is een Antroposofische peutergroep. Zie verder bij hoofdstuk 2 voor de visie en de doelstellingen die hierbij thuis horen.

Aangeboden diensten

Deze locatie is open van maandag tot en met vrijdag van 8.30 uur tot 12.45 uur.

Personeel

Binnen Quadrant Kindercentra wordt de pedagogisch medewerker-kindratio, zoals deze in de Wet Kinderopvang is beschreven, gehanteerd. Peutergroep het Rozenpoortje biedt plaats voor maximaal 16 kinderen.

Er wordt gestreefd naar een vast team van pedagogische medewerkers op de locatie. Bij vrije dagen en ziekte van pedagogische medewerkers worden er medewerkers vanuit de flexpool ingezet. Ook hier wordt gestreefd naar hetzelfde gezicht.

Pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een diploma, zoals bepaald in de CAO Kinderopvang en over een VOG. Daarnaast hebben zij een training gevolgd aangaande het VVE en hebben zij een BHV diploma of een Kinder-EHBO diploma. Op deze locatie hebben alle pm'ers een Kinder-EHBO diploma.

Ondersteunende medewerkers

Op de locatie is naast de pedagogisch medewerkers op dit moment geen stagiaire/vrijwilliger aanwezig.

Personeelsbezetting

Maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
Astrid	Lin	Astrid	Lin	Astrid
Patricia	Astrid	Lin	Patricia	Patricia

Achterwacht

Bij calamiteiten kan er een beroep worden gedaan op de docenten van basisschool de Ridderslag. De manager is bereikbaar op maandag tot en met donderdag.

Wenbeleid

Ouders krijgen bij het toesturen van het contract een welkomstboekje met daarin uitgebreide informatie over beleid, afspraken en procedures van Quadrant.

Twee weken voor de start van de opvang wordt door de locatie contact opgenomen met ouders voor een kennismakings- en intakegesprek. Ouders kunnen op eigen initiatief natuurlijk eerder contact opnemen voor het maken van een afspraak. Het intakegesprek vindt plaats met de pedagogisch medewerker, die mentor van het kind wordt. In dit gesprek wordt naast de kennismaking ook gesproken over de bijzonderheden van het kind en de algemene werkwijze van de locatie. Tijdens het

intakegesprek krijgen de ouders een pakket met daarin informatie en een aantal formulieren, die getekend geretourneerd dienen te worden

Op peutergroep het Rozenpoortje wordt er als volgt met het wennen omgegaan:

Na een vakantie begint de klas in ieder geval een keer in de oude samenstelling voordat er nieuwe kinderen instromen. Het doel van deze dag (en) is om de gewoontes van de groep weer met de kinderen op te halen, zodat de nieuwe kinderen bij deze gewoontes kunnen aanhaken. Voordat een kind kan starten in de klas vindt er een intakegesprek plaats door een van de medewerkers met, zo mogelijk, beide ouders van het kind. De peuter zelf is hier niet bij aanwezig.

Wennen in de peuterklas doen we in stapjes, hieronder een schema wat we als leidraad gebruiken, dit passen we aan als de situatie dat verlangt.

- De eerste ochtend is een kennismakingsochtend. Dan komt de nieuwe peuter samen met de ouders, of iemand anders die vertrouwd is **tot 10.30 u.** bij ons kijken en meespelen. Dan hoeft er nog geen fruit mee, maar het mag wel.

- De tweede keer komt de peuter een halve ochtend spelen (**tot 10.30 u.**) en neemt afscheid van zijn ouder als alle ouders weggaan.

- Als het wennen goed gaat wil het kind natuurlijk ook wel een keertje mee buiten spelen, dan wordt de peuter om **11.30 u.** opgehaald

- Tenslotte is het tijd om een hele ochtend mee te maken, **tot 12.45 u.** Dan gaan we met zijn allen ons zelfgebakken brood eten.

In de wenperiode zullen de medewerkers iedere dag even met de ouders bespreken hoe het is gegaan. Na zes weken gaan we er vanuit dat een kind goed gewend is in de peuterklas en hebben we een kort evaluatiemoment met de ouders.

Mentorschap

Elk kind krijgt een mentor. Ouders worden bij de uitnodiging voor het intakegesprek hiervan op de hoogte gebracht. Deze pedagogisch medewerker is aanspreekpunt voor ouders tijdens het intakegesprek, de wenperiode en de evaluatiegesprekken. De mentor is degene die de ontwikkeling en het welbevinden van het kind halfjaarlijks registreert middels het kindvolgsysteem. Deze bevindingen worden met ouders op vaste momenten besproken.

Tenslotte is de mentor verantwoordelijk voor het registreren van afspraken die gemaakt zijn met de ouders van het kind en voor de overdracht daarvan naar andere teamleden. Ook is de mentor verantwoordelijk voor de overdracht naar de basisschool en naar de buitenschoolse opvang.

Afspraken doorgaande ontwikkeling van het kind

Voordat het kind 4 jaar wordt, vindt er een eindevaluatiegesprek plaats. Tijdens dit gesprek wordt de ontwikkeling van het kind besproken. Ook wordt er een overdrachtsformulier ingevuld en besproken. Ouders krijgen deze informatie mee en mogen dit aan de basisschool geven. Bij overgang binnen Quadrant Kindercentra naar een BSO wordt het formulier door de mentor verstuurd naar de nieuwe locatie, nadat er door ouders schriftelijk toestemming gegeven is.

Ruilen van opvangdag

Quadrant Kindercentra biedt de mogelijkheid om incidenteel van opvangdag te ruilen. Ruilen is mogelijk als de wisseling binnen 4 weken voor en 4 weken na de ruildag plaatsvindt. Het ruilen gebeurt altijd in overleg met de pedagogisch medewerker en is onder andere afhankelijk van de pedagogisch medewerker-kindratio. Ruilen kan alleen bij identieke diensten. Nationaal erkende feestdagen komen niet voor ruilen in aanmerking.

Incidentele opvang

Quadrant Kindercentra biedt de mogelijkheid tot incidentele opvang. Hiermee wordt niet-structurele opvang bedoeld op andere dagen dan die overeengekomen zijn in het contract. Ook de mogelijkheid tot incidentele opvang gebeurt in overleg en is afhankelijk van de pedagogisch medewerker-kind ratio.

Ouders

Een belangrijke basis voor vertrouwen tussen ouders en pedagogisch medewerkers is goede communicatie en samenwerking. In de relatie met ouders gaat Quadrant Kindercentra uit van gelijkwaardigheid.

Bij Quadrant Kindercentra maken we bij het ouderbeleid onderscheid tussen ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie:

- Ouderbetrokkenheid bestaat uit het informeren van en communiceren met ouders, en het verlenen van ondersteuning aan ouders in de manier waarop ze thuis hun kind kunnen stimuleren
- Ouderparticipatie is het meedoen en de inspraak van de ouders in de organisatie

Zorgbeleid

Soms komt het voor dat een kind een ontwikkelingslijn volgt die afwijkt van het gemiddelde. Het kind heeft bijvoorbeeld net even meer aandacht en zorg nodig dan de andere kinderen op de groep. Als de ontwikkeling niet vanzelf loopt of dreigt verstoord te worden, loopt het kind het risico een ontwikkelingsachterstand te krijgen. Het zorgbeleid geeft antwoord op de vraag hoe binnen Quadrant Kindercentra met dergelijke kinderen wordt omgegaan. Tevens wordt hierin beschreven op welke manier ouders doorverwezen worden naar andere gespecialiseerde instanties en welke samenwerkingspartners Quadrant Kindercentra ondersteunen om het aanbod af te stemmen op de behoeftes van het kind. Pedagogisch medewerkers worden hierbij ondersteund door de manager. De manager bespreekt de hulpvraag van de pedagogisch medewerker en scheidt met ouders/verzorgers en de pedagogisch medewerkers de optimaal mogelijke begeleiding van het kind. Ook coördineert zij mogelijke verwijzingen en hulpvragen naar andere instanties.

Opvallend gedrag bij kinderen kan ook te maken hebben met een zorg over huiselijk geweld en kindermishandeling. Het beleid over dit onderwerp is vastgelegd in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

2. Pedagogische visie en doelstellingen op peutergroep het Rozenpoortje

De visie die Het Rozenpoortje voorstaat, is gebaseerd op de antroposofische principes van Rudolf Steiner. Steiner wilde kinderen een echte wereld bieden waarbij de nadruk ligt op natuur en natuurlijke materialen. Volgens hem is het belangrijk dat een kind allereerst leert te uiten en zich ontwikkelt tot een creatief mens. Pas als die basis is gelegd, kan een kind zich verstandelijk gaan ontwikkelen.

Via het doen komt het kind tot ervaringen in de 12 zintuigen, waarvan er vier de basis vormen voor een gezond mens:

1. Tastzin
2. Bewegingszin
3. Levenszin
4. Evenwichtszin

Deze vier zintuigen geven de beste opbouw voor het huis (lichaam) van een kind. Daarom zijn veel activiteiten in de peutergroep gericht op deze zintuigen. Het is belangrijk zorg te dragen voor de indrukken die een kind kan opdoen in het peuterlokaal. We kiezen de materialen omdat ze goed zijn: ze kunnen de zintuigen voeden. Overal zit een visie achter: de lichtinval, de kleuren, het materiaal. We hebben blokken van verschillende houtsoorten van verschillende grootte, zodat kinderen de verschillen kunnen voelen, het gewicht, de klank als blokken tegen elkaar stoten of op de grond vallen. Er zijn zachte lappen van verschillende natuurlijke stoffen (flanel, wol, zijde). De poppen zijn door de medewerkers zelf gemaakt van zachte en natuurlijke materialen. Er zijn kisten en planken om mee te bouwen en om op te klimmen.

Iedere dag bakken we brood in de peutergroep: de kinderen zien het proces van meel naar deeg. Het brood wordt aan tafel gesneden en ziet er heel anders uit dan vóór het bakken. We proeven en ruiken het brood, we kauwen op de korsten, alles gaat op.

De peuter is een nabootsingswezen. Ieder gebaar, hoe je loopt, spreekt, iets neerlegt, doet er toe. Medewerkers zijn zich daarvan bewust. De pop wordt liefdevol in de kinderwagen gelegd, toegedekt, het licht gaat uit in het poppenhuis, we lopen zachtjes weg. De kinderen voelen met welke intentie je iets doet en daar groeit een kind van.

De peuter heeft behoefte aan ritme, een duidelijke dagindeling die altijd hetzelfde is (betrouwbaar), een ritme door de week, door het jaar heen. We vieren veel feesten die ons verbinden met het ritme van de natuur. De feesten bereiden we voor, we hebben het hoogtepunt en bouwen weer af en leven naar het volgende feest toe. Er wordt veel gezongen in een peuterklas, vaak dezelfde liedjes om een punt in de dag te markeren, liedjes van het seizoen, met gebaren, en liedjes voor het kringspel dat we met elkaar beleven. We hebben ritme in de versjes en verhaaltjes die we vertellen en waarin we veel herhalen. Verhalen vertellen we vier, soms wel zes weken achter elkaar. De kinderen beleven de verhalen mee, weten wat er komen gaat en spelen de verhalen na. Zo zijn de ervaringen niet vluchtig en kunnen de kinderen zich goed verbinden met de verhalen.

We zijn een eenheid als peutergroep: kinderen die ziek zijn, worden gemist. De feesten beleven we met elkaar, maar ook de natuur. Dit is voelbaar als we zaadjes in de grond stoppen; de kinderen verzorgen de grond (water geven) wachten en verwachten.

Alles in de peutergroep heeft een beeldkarakter. De ambachten worden met behulp van liedjes uitgebeeld. De kinderen herkennen de oerbeelden, ook al hebben ze het nog nooit gezien. Dit werkt verwarmend en geeft ook veel plezier.

De materialen zijn duurzaam: alles wordt uitgedrukt in kwaliteit. Iets wat kapot gaat, kan worden gerepareerd. Dit gebeurt ook in het bijzijn van de kinderen. Hierdoor krijgen de kinderen respect voor het materiaal en voor het werk dat de medewerkers doen. De voeding komt van de natuurwinkel en is biologisch. De medewerkers verdiepen zich in het kind voordat het in de groep komt wennen. De ontwikkeling van het kind wordt geobserveerd door de medewerkers en gestimuleerd door op dit kind gerichte spelletjes. De hele groep doet aan de spelletjes mee, omdat ook dit vanuit het geheel benaderd wordt. De relatie met de ouders is belangrijk. Het vertrouwen dat zij in de medewerkers hebben, brengen ze over op hun kind. Ouders worden op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van hun kind; ook voor pedagogische vragen kunnen ze bij de medewerkers terecht.

In de Wet Kinderopvang zijn vier pedagogische doelstellingen, die ontleend zijn aan het kwaliteitsmodel van Riksen-Walraven, beschreven waar het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers aan dient te voldoen. Hieronder staat beschreven hoe de pedagogisch medewerkers op peutergroep het Rozenpoortje deze doelstellingen op basis van de drie principes van Quadrant Kindercentra tot uiting brengt.

Het bieden van emotionele veiligheid

Daarbij gaat het om een sensitieve en responsieve manier van omgang, respect voor de autonomie, grenzen stellen en structuur bieden.

Een basisgevoel van veiligheid, in de brede zin van het woord. Emotionele veiligheid is de basis van elk handelen binnen de kindercentra en daarbuiten. Vanuit emotionele veiligheid kan een positieve ontwikkeling van een persoon worden ingezet. Een onveilig gevoel staat het realiseren van de andere pedagogische doelstellingen in de weg.

....*Veiligheid.* De indeling van de ruimte is er op gericht om het kind zich veilig te laten voelen. Vanuit die veiligheid gaat het kind op zoek naar de grenzen van zijn eigen kunnen en durft hij uitdagingen aan te gaan.

Emotionele veiligheid wordt geboden door bekwame en liefdevolle medewerkers die door een eerder intakegesprek met de ouders al het een en ander van een nieuwe peuter weten. De ouders zijn goed geïnformeerd, waardoor hun zekerheid op het kind afstraalt. Er is een duidelijke dagindeling waar kinderen houvast aan bieden. Van deze dagindeling wordt niet afgeweken.

De ruime is zo ontworpen en ingericht dat deze geborgenheid uitstraalt. Het speelgoed heeft een vaste plek. Dit geeft rust, waardoor er ruimte bestaat voor de kinderen om op hun eigen manier te spelen. Op de deur van de groep hangt een deurharp waar zachte klanken uit komen als de deur geopend wordt. Zo weten de medewerkers meteen of er een kind aan de deur zit. Anderen die vanaf de gang de groep in willen kloppen eerst aan.

....*Respect.* Respect voor elkaar, respect voor alles wat leeft, respect voor ouders, pedagogisch medewerkers en kinderen, voor spullen en afspraken. Een kind dat gerespecteerd wordt, voelt zich veilig en gewaardeerd zoals hij/zij is. De kinderen worden gerespecteerd door de pedagogisch medewerkers en zij vragen ook respect van hen. De gevoelens van het kind worden daarbij serieus genomen.

Ieder kind wordt bij het binnenkomen in de ochtend begroet door de medewerkers en krijgt een hand. Heel kort vindt er een gesprekje plaats zodat ieder kind zich gezien en gewaardeerd weet. Als peutergroep horen we allemaal bij elkaar, we geven elkaar een hand als we naar buiten lopen in een lange 'trein'. Als een kind een hand loslaat zie je meteen dat de trein niet meer verder kan. Eerst maken we de trein weer heel, dan kunnen we verder lopen. Aan het begin van de ochtend noemen we de namen van de kinderen die er vandaag niet zijn. Zo zijn we bij elkaar betrokken en extra blij als een kind weer beter is of terug van vakantie.

.....*Ruimte.* Binnen Quadrant Kindercentra wordt de ruimte voor kinderen belangrijk gevonden. De persoonlijke ruimte van iedereen wordt gerespecteerd en de fysieke ruimte op de locatie nodigt het kind uit om te gaan spelen en het stimuleert het kind in zijn ontwikkeling. Zowel het samenspelen met andere kinderen als het alleen zijn heeft zijn plek.

Er zijn hemeltjes opgehangen boven de ruimte waar de poppen, het winkeltje en het keukentje zich bevinden. We noemen dit het roze huis. We hebben ook een hemeltje boven het blauwe huis, waar de auto's, kisten en blokken te vinden zijn.

Emotionele ruimte wordt geboden doordat de medewerkers met ieder kind in gedachten het dagprogramma voorbereiden. Zo zijn er versjes en verhaaltjes voor kinderen die al een grote taalvaardigheid hebben. Voor kinderen die nog niet zover zijn hebben we eenvoudige versjes en liedjes die we vaak herhalen en ondersteunen met gebaren en soms ook met poppetjes en dieren van hout. Voor kinderen met een grote bewegingsbehoefte bouwen we van kisten en planken een parcours in de klas. Voor kinderen die rust zoeken zijn er de hemeltje om zich onder terug te trekken of we bouwen samen met de kinderen een hut van kisten en lappen.

**Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie
Daarbij gaat het om het spelenderwijs uitdagen van ontwikkeling van motorische, cognitieve, taal- en creatieve vaardigheden, zodat kinderen steeds zelfstandiger kunnen functioneren.**

Onderzoeken, spelen en uitproberen zijn belangrijk voor kinderen om greep op de omgeving te krijgen. De inrichting van de ruimte, aanbod van materiaal en activiteiten, vaardigheden van de pedagogisch medewerkers en aanwezigheid van leeftijdsgenootjes dragen positief bij aan de persoonlijke ontwikkeling.

....*Veiligheid.* Een veilig gevoel is een voorwaarde voor de persoonlijke ontwikkeling van het kind. Binnen de vertrouwde omgeving wordt het kind gestimuleerd om zijn grenzen te verleggen. Het gevoel van veilig zijn, wordt gecreëerd door zoveel mogelijk vaste gezichten op de groep te hebben. Kinderen kennen de pedagogisch medewerkers en zij kennen de kinderen. Ze kennen de sterke punten van kinderen, maar ook hun onzekerheden. Hierdoor is het kind meer ontspannen en durft het stappen te nemen die anders moeilijk zijn.

We streven ernaar om een kind iedere dag dat hij of zij naar de peutergroep komt dezelfde medewerkers te laten ontmoeten. Het kind is bekend bij de medewerkers en kan er een band mee opbouwen. Ook zijn er in de groep zoveel mogelijk bekende kinderen die ook op andere dagen samen met dit kind in de groep zijn. Vanuit deze vertrouwde omgeving durft een kind te gaan ontdekken in de groep. Door de andere kinderen in de groep wordt een peuter op ideeën gebracht voor nieuwe spelmogelijkheden.

....*Respect.* Door de veiligheid die wordt geboden, wordt de persoonlijke ontwikkeling van het kind bevorderd. Het kind mag zijn eigen tempo bepalen, zijn sterke en zwakke punten. Het kind durft zichzelf te zijn en leert daardoor zichzelf en zijn mogelijkheden kennen. Het kind worden geprikkeld door hem/haar uit te dagen met activiteiten en spel, maar beperken de negatieve ervaringen door de grenzen van het kind te respecteren. De pedagogisch medewerker staat achter het kind om zijn spel te ondersteunen en activiteiten aan te bieden die de ontwikkeling van deze persoonlijke kenmerken stimuleren.

De medewerkers spelen met de kinderen mee op de grond en in de verschillende hoeken. Ze stimuleren en begeleiden de kinderen in het spel. Door het aanbieden van verschillende activiteiten worden kinderen uitgedaagd en oefenen ze verschillende vaardigheden.

... *Ruimte.* Het is belangrijk om een kind de ruimte te geven die hij/zij nodig heeft. Elk kind heeft een persoonlijke ruimte. Ruimte om te ontdekken, ruimte om aan te passen, ruimte om zichzelf te kunnen zijn. Ruimte om te ontwikkelen in zijn eigen tempo. De inrichting van de ruimte nodigt uit tot onderzoek, en daarmee tot het opbouwen van zelfvertrouwen en zelfstandigheid

Omdat de medewerkers de kinderen in de groep goed kennen kunnen ze inspelen op de persoonlijke behoefte van ieder kind. Het ene kind wordt met een grapje aangesproken, de ander wordt even aangeraakt, een volgend kind wordt juist met rust gelaten. In de versjes en liedjes die we kiezen proberen we ieder kind aan bod te laten komen.

**Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competentie
Daarbij gaat het om begeleiding in interacties, waarbij spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, zodat kinderen steeds zelfstandiger relaties met anderen kunnen opbouwen en onderhouden.**

Een scala van sociale kennis en vaardigheden, zoals inleven in anderen, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten oplossen en ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Interactie met anderen, deel zijn van een groep en deelnemen aan groepsgebeurtenissen helpen het kind zijn sociale vaardigheden te ontwikkelen. De volwassene is belangrijk om de interacties tussen de kinderen te ondersteunen en waar nodig te begeleiden.

....*Veiligheid.* In de groep is het kind in interactie met anderen. Hij/zij is een onderdeel van een groep, maar toch een uniek kind. Om te kunnen functioneren in de groep moet een kind zijn sociale kennis en vaardigheden ontwikkelen zoals samenwerken, communiceren, conflicten oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De aangeboden activiteiten stimuleren samenspel en de pedagogisch medewerker volgt en begeleidt de kinderen waar nodig in het spel.

De drang tot nabootsing die elke peuter eigen is, zal dan positief op het kind uitwerken. De antroposofische pedagogie gaat sterk van de nabootsing uit. Wat de medewerker als vanzelfsprekend

doet, bootsen de kinderen in hun spel na. Ook herhaling, ritme en regelmaat bieden de peuter houvast en wekken vertrouwen.

.... *Respect.* Bij de sociale ontwikkeling is respect een belangrijk aspect van het omgaan met anderen en omgaan met spullen. In onze optiek één van de belangrijkste aspecten. Het kunnen inleven in anderen, conflicten oplossen en communiceren met elkaar zijn sociale vaardigheden, die wij gebruiken om respectvol met elkaar om te gaan. Kijken naar de ander en denken aan de ander helpen het kind om die vaardigheden te oefenen en te ontwikkelen.

In de groep is ieder kind belangrijk. We doen kringspellen met de kinderen om de saamhorigheid van de groep te vergroten. We zien elkaar en zingen en bewegen samen en hebben daar als groep plezier aan. Kinderen worden gestimuleerd om mee te doen, maar kinderen die dit echt niet willen mogen aan de kant zitten en kijken. Op een dag zullen ze vanzelf aansluiten.

....*Ruimte.* De inrichting van een ruimte is van invloed op de manier waarop kinderen spelen. De ruimte nodigt uit, lokt uit, leidt en begrenst. Sommige delen van de ruimte zijn ingedeeld om samen te kunnen spelen. Het kind leert om te gaan met anderen en deel te zijn van een groep. De inrichting nodigt uit tot verschillende soorten spel en de pedagogisch medewerker ondersteunt en stimuleert dat met het oog op wat het kind wil en nodig heeft. Afwisseling van speelkameraadjes wordt gestimuleerd, maar het kind krijgt ook de ruimte om een eigen invulling aan het spel te geven.

In de klas wordt ruimschoots tegemoet gekomen aan de behoefte van de peuters om te spelen en te bewegen. Het spel nodigt de kinderen uit tot het ontwikkelen van de fantasie. In het vrije spel doen de peuters sociale vaardigheden op die ze in latere leeftijdsfasen weer nodig hebben. De peuters kunnen de ruimte spelen met kisten, lappen en planken waar ze hutten van kunnen bouwen. En vervolgens kan het kind er in gaan spelen als winkelier, kapitein of prinses.

**Gelegenheid bieden om normen, waarden en cultuur van een samenleving eigen te maken
Daarbij gaat het om het stimuleren om op een open manier kennis te maken met algemeen
aanvaarde normen en waarden, met het oog op een respectvolle omgang met anderen en
actieve participatie in de maatschappij.**

Een kindercentrum is een samenleving waar verschillende culturen, normen en waarden elkaar ontmoeten. Volwassenen zijn belangrijk voor de morele ontwikkeling van kinderen in verband met het omgaan met verschillende mensen, verschillende culturen en verschillende normen en waarden. Van de manier waarop volwassenen reageren en met elkaar omgaan leren kinderen de grenzen van goed en slecht, van anders mogen zijn, van mogen en moeten.

Binnen de verscheidenheid van de groep leert het kind om te gaan met normen en waarden en verschillende culturen. Wij verdiepen ons in andere meningen, gebruiken, eetgewoontes en taal. Wat vindt iemand belangrijk? Waar staat hij voor? Dit zijn zaken die ontdekt moeten worden. Waar liggen de grenzen? We geven de kinderen ruimte om vragen te stellen en beantwoorden die zo goed mogelijk, met respect voor de vraag en voor het onderwerp. De specifieke regels met betrekking tot omgaan met elkaar zijn vastgelegd in de groepsregels van de locatie.

In de veilige omgeving waarin er serieus wordt omgegaan met vragen en meningen durven kinderen vragen te stellen over het hoe en waarom van regels, omgangsvormen en zaken die vaak vanzelfsprekend worden gevonden.

Er wordt bij ouders van een andere cultuur of afkomst geïnformeerd naar gewoontes of tradities en dit wordt meegenomen in de activiteiten

Er wordt uitgelegd aan de kinderen waarom we moeten opruimen, of handen wassen of samen spelen.

3. Pedagogische middelen op peutergroep het Rozenpoortje

Om de pedagogische visie en pedagogische doelstellingen te bereiken kunnen een vijftal middelen worden ingezet: groep, pedagogische medewerker-kind interactie, binnen- en buitenruimte, activiteiten en spel materiaal.

Groep

Elke peutergroep is uniek. Elke locatie maakt gebruik van een basisgroep. Daarnaast heeft elke locatie zijn eigen ritme, regels en tradities. Deze middelen geven het kind structuur en veiligheid en worden hieronder beschreven.

De basisgroep op peutergroep het Rozenpoortje is ingedeeld op basis van wat staat beschreven in Wet Kinderopvang. Deze locatie kan maximaal 16 kinderen van 2 tot 4 jaar opvangen met begeleiding van twee pedagogisch medewerkers.

Het dagprogramma

In Steiners ideeën over opvoeden speelt ook ritme een zeer belangrijke rol; ritme geeft kinderen zekerheid, veiligheid en erkenning. Voor een goede ontwikkeling van kinderen is het fijn dat de dag zich ritmisch voltrekt en dat zij zich zowel lichamelijk als emotioneel behaaglijk voelen. Daarom verloopt iedere dag bij het Rozenpoortje volgens een bepaald ritme.

Inloop

Vanaf half negen komen de kinderen samen met een ouder/verzorger binnen, geven een hand aan de beide medewerkers, doen het fruit in de mand en gaan in de kring zitten om een boekje te lezen. Tien minuten later gaat de deur dicht. We zingen:

- "vuurmannetje"
- "sterrenlichtjes,
- twee seizoensliedjes
- versje van het muisje en het musje

Dan wordt om negen uur *afscheid van de ouders genomen*. We zingen nog een keer de seizoensliedjes met de kinderen en hebben vervolgens het ochtendspel.

Ochtendspel

Dat is zo'n 4 a 6 weken hetzelfde. Het ochtendspel wordt gezongen: opstaan, wassen, eten, jas aan, naar buiten, per seizoen aangevuld met passende ervaringen. In de lente ziet de medewerker bijvoorbeeld een sneeuwkllokje bengelen en hoort ze het klingelen. We hebben daarvoor vaste liedjes die elke dag gezongen worden.

Na het ochtendspel gaan de kinderen vrij spelen in de groep. De medewerker bereidt de fruitboot en kneedt het deeg voor het brood dat we bij de lunch eten. De kinderen kunnen als ze dat willen aanschuiven om te helpen, vast wat fruit schillen en stiekem onder de doek kijken of het deeg wel rijst.

Om tien uur ruimen we op en gaan we naar de wc om vervolgens aan tafel de fruitboot te zien varen.

Buiten spelen, eten en drinken

We gaan naar buiten tot ongeveer half twaalf. Buitenspelen wordt nooit overgeslagen, ook al regent het dat het giet. Op zo'n dag mogen de kinderen ook in de zandbak. Daarom moet er voor elk kind een setje schone kleren aanwezig zijn en moeten ouders erop rekenen dat hun kind weleens vies mee naar huis gaat. Na het zand afkloppen, jas ophangen en handen wassen wordt het middagmaal genuttigd. Dit gebeurt binnen aan een tafel. De medewerker smeert het brood. Het beleg komt uit de natuurvoedingswinkel. Vleeswaren zijn er niet. Het volkorenmeel voor het brood is gemengd met wit meel omdat het anders te zwaar is voor sommige kinderen. Ze drinken, melk, thee of water.

De kring

In de groep is een grote kring van stoeltjes met een grote stoel voor de medewerker. In het midden staat een tafeltje met een gekleurde doek erover. Hierop staat een kaars, die bij het vertellen aangestoken wordt. Kinderen noemen deze kaars ook wel de vertelkaars. Er ligt een doosje lucifers; vaak staat er een bloemetje of plantje en eventueel meer seizoensgebonden versiering.

In de mand worden spulletjes die door de kinderen van thuis meegenomen zijn, verzameld. Deze mand wordt ook wel de schattenmand genoemd. Zodra de ouders/begeleiders de kinderen vanaf

kwart voor één komen ophalen, mogen ze hun speelgoed eruit pakken. Tot dat moment blijven ze in de kring zitten.

De volgende regels en tradities zijn afgesproken om het verblijf op peutergroep het Rozenpoortje plezierig te maken.

In de klas

- In de peutergroep doen alle kinderen lief tegen elkaar; de kinderen leren respectvol om te gaan met de anderen. Alle kinderen mogen meedoen.
- We hoeven niet te schreeuwen.
- In de groep wordt rustig gelopen; buiten kunnen de kinderen hollen.
- Het zand blijft in de zandtafel; hier wordt alleen met zandspeelgoed gespeeld.
- Voor we aan tafel gaan, om te eten of deeg te kneden of na toiletbezoek, worden de handen gewassen.
- De kinderen spelen met het speelgoed van de groep en gaan hier voorzichtig mee om. Zo leren de kinderen respectvol om te gaan met de omgeving.
- Boeken worden meteen na gebruik teruggelegd in de kist.
- Puzzelen doen we alleen op tafel.
- De peuters doen zoveel mogelijk zelf; dit vergroot hun zelfredzaamheid.
- Wie wat wil vertellen; wacht tot de medewerker of een ander kind klaar is met wat hij wil zeggen. De medewerker begeleidt dit. Vertellen kan alleen met een lege mond.
- Als het kaarsje brandt; zit iedereen stil op de eigen plek.
- Bij een bewegingscircuitje letten de kinderen goed op waar ze lopen, wachten op elkaar en lopen allemaal dezelfde kant op.

Buiten spelen

- In de zandbak spelen de peuters met de emmers en met de kleine scheppen.
- Het zand blijft laag; er vliegen geen zandkorrels door de lucht.
- De aarde is voor de plantjes: daar horen geen peutervoetjes te staan.
- De kinderen spelen niet met de hekjes.
- Het groene kastje is geen klimobject.

Pedagogisch medewerker-kind interactie

Binnen Quadrant Kindercentra wordt voor de communicatie de visie van ontwikkelingspsycholoog Thomas Gordon gebruikt. Thomas Gordon gaat uit van gelijkwaardigheid in relaties. Op deze wijze krijgen kinderen gelegenheid tot zelfontplooiing en groei op sociaal en emotioneel gebied. De rode draad binnen zijn visie is de taal van de acceptatie, kinderen worden serieus genomen en in hun waarde gelaten. In de praktijk betekent dit dat pedagogisch medewerkers een actieve kijk en luisterhouding aannemen, zodat het kind zich begrepen en gehoord voelt. Er wordt gesproken vanuit de ik-boodschap. Het kind wordt aangesproken op zijn gedrag en niet op zijn persoon. Wij willen het volgende hiermee bereiken:

- Bijdragen aan een positief zelfbeeld
- Duidelijk zijn over jezelf en opkomen voor je eigen behoeften
- Luisteren naar wat het kind eigenlijk bedoelt en wil
- Omgaan met onaanvaardbaar gedrag van het kind
- Ruzies, meningsverschillen en conflicten hanteren
- Het kind helpen bij het oplossen van problemen
- Het kind op een positieve manier beïnvloeden op het gebied van waarden en normen

Binnen- en buitenruimte

Peutergroep het Rozenpoortje beschikt over een binnen- en buitenruimte. De ruimte heeft invloed op het welbevinden en gedrag van het kind. De ruimte dient te stimuleren en uit te dagen, tot alleen kunnen zijn en samenspel.

De peutergroep is huiselijk en met aandacht ingericht. Voor een rustig beeld is het belangrijk dat de groep opgeruimd is, er niet te veel speelgoed staat en de meubels mooi afgewerkt zijn en bij elkaar passen. Voor de medewerkers is het belangrijk dat de materialen die nodig zijn om de groep mooi te maken of voor het voorbereiden van een knutsel, op een goed bereikbare plaats liggen, maar wel uit het zicht.

Uiteraard is er voldoende ruimte voor de kinderen om te spelen, om zich even terug te trekken en om te eten of te knutselen of een kringspel te spelen. Er is voldoende speelgoed dat de fantasie van de peuter stimuleert.

De omgeving speelt daar een grote rol in. Als die zo rustig mogelijk gehouden wordt, heeft dat grote invloed. De kinderen kunnen hun aandacht bij hun eigen spel houden en worden niet afgeleid.

Buitenstaanders valt het altijd op dat het zo rustig is in onze groep.

Al het materiaal is mooi gevormd: lappenpoppen en kabouters, keukengerei, wol, verkleedkleden en allerlei ander speelgoed waarmee de wereld van de volwassenen kan worden nagebootst en verkend. Het speelgoed is niet 'af'; het is bruikbaar voor meerdere doeleinden. Dat stimuleert de fantasie. Een kist kan een boot zijn, een winkel of...

Kleurtoepassing

Een antroposofische peutergroep onderscheidt zich van de reguliere peutergroepen door het bewust toepassen van warme kleuren. Het lokaal maakt daardoor een rustige indruk. De jonge kinderen beleven zo de wereld om zich heen als goed en veilig. Een goede kleur voor peuters is roze, vanwege de geborgen, niet prikkelende uitstraling.

Bij ons op het Rozenpoortje zijn de gordijnen en de muren roze. Het linoleum op de grond is zandkleurig, wat een rustgevend beeld geeft. De groep heeft iets weg van een grote woonkamer. Om de geborgenheid nog te vergroten, zijn een paar hoeken in de klas met hemeltjes aan de bovenkant begrensd; ook aan de zijkanten worden die hoeken afgebakend.

De speelhoeken

Meestal bestaan ze alleen uit een roze of blauwe hemel met daaronder twee rekjes als muren. In deze huisjes vindt het kind alles waarmee het de huishoudelijke bezigheden kan nabootsen: een tafeltje, stoeltjes, fornuisje met pannetjes, kastjes met kopjes en bordjes, een strijkplank, een wasrekje etc. Alles is simpel uitgevoerd en gemaakt van natuurlijke materialen. In de poppenbedjes liggen de handgemaakte poppen van stof. Deze poppen hebben eenvoudige gezichtjes. Twee oogjes en een mondje zijn vaag met potlood aangegeven. Met zulke poppen kan het kind fantasierijk spelen.

In de **blokkenhoek** staan manden en kisten met houten blokken van diverse soort en maat; ook vreemd afgeronde blokken. Deze zogenaamde organische blokken nodigen uit tot fantasiebouwsels. De **schommelboot** wordt gebruikt om in te schommelen, als verstopplek, tafel, bruggetje en om hutten mee te bouwen. Met meerdere planken en blokkenkisten wordt er dan gestapeld. Met behulp van gekleurde doeken en wasknijpers ontstaan er mooie hutten en huizen.

De keuken

Hierin kan de medewerker, koken en bakken. Er is een oventje en kookplaat. De keukenkast staat vol bordjes, schalen en materiaal voor het bereiden van eten. Voor de kinderen hangen er bakkersschortjes zodat ze mee kunnen helpen met het kneden van het deeg. Kinderen kunnen in de keuken - die voor een deel op volwassen hoogte en voor een deel op kinderhoogte is - afwassen, handen wassen, water drinken etc.

De jaar- en seizoenentafel

De aankleding van de ruimte past bij het seizoen. Er is een jaartafel en er zijn nog wat andere versieringen verspreid door de ruimte die met het seizoen mee veranderen. De jaartafel geeft de seizoenen aan met de daarbij horende feesten. Hierdoor veranderen de kleuren en voorstellingen regelmatig. Het rood-groen van de advents- en kersttijd maakt na het blauw van Maria Lichtmis plaats voor het wit van de winter. Bij het begin van de lente komt het zachte groen en in de zomer het warme geel, opgevolgd in de herfst door oranje, bruine en rode tinten. Je ziet als het ware de seizoenen beeldend aan je voorbij trekken. Deze beelden nemen de kinderen in zich op en als ze een jaar later weer hetzelfde zien, zijn ze blij verrast bij deze herkenning. Als kinderen ouder zijn, zal de natuur hen een associatie geven met de beelden van de jaartafel. De jaartafel is net als een schilderij: de kinderen mogen er alleen naar kijken, maar er niet aankomen om mee te spelen.

Buiten

Iedere dag spelen de peuters buiten. Zo kunnen ze de seizoenen aan den lijve ondervinden. Een regenachtige dag leidt niet tot binnen zitten, maar tot het aantrekken van de regenlaarzen en -broeken en heerlijk kliederen met zand en water op het kleuterplein. De peuters hebben een speelplaats met zandbak, waar ze naar hartenlust bezig kunnen zijn.

De eerste zeven jaar van een mensenleven staat de lichamelijke ontwikkeling centraal. De peuter leert ontzettend veel, maar mag dat op peuterwijze doen en wordt niet expliciet als 'leerling' benaderd. De peuters komen alleen in de ochtend naar het Rozenpoortje, de middagen zijn vrij.

Activiteiten

Op peutergroep het Rozenpoortje worden verschillende activiteiten aangeboden. Er zijn dagelijkse activiteiten, vrije activiteiten en georganiseerde activiteiten. Dagelijkse activiteiten zijn de activiteiten die elke ochtend terugkomen, zoals het eet- en drinkmoment. Vrije activiteiten kiezen kinderen zelf, zij nemen initiatief tot spel en gaan zelfstandig aan de slag. Georganiseerde activiteiten worden georganiseerd door pedagogisch medewerkers of door externe deskundigen. Hierbij wordt gekeken naar wat het kind nodig heeft. Pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk voor de ontwikkelingsstimulering bij het kind.

In de peutergroep wordt ruimschoots tegemoet gekomen aan de behoefte van de peuter om te spelen en te bewegen. Spelen is immers noodzakelijk voor een gezonde lichamelijke en motorische ontwikkeling. Daarnaast nodigt spel het kind uit tot het ontwikkelen van fantasie. Fantasie is de basis voor creatief en probleemoplossend denken op latere leeftijd. In het vrije spel doen de peuters sociale vaardigheden op die ze in latere leeftijdsfasen weer nodig hebben.

Het zinvolle bewegen tijdens het spel is voor hen wezenlijker dan een gymnastiekoefening. Als een kind zich veilig voelt in zijn omgeving en bij de medewerkers, zal het op een natuurlijke manier tot spel komen. Een klein kind speelt aanvankelijk experimenteel en verkent op die manier de wereld om zich heen. Als een peuter in de ruimte mag spelen met kisten, lappen en planken, en zo zijn huizen hutten en boten mag bouwen, waar hij met zijn hele lijf in kan zitten, op kan klimmen, achter kan kruipen e.d., en vervolgens gaat spelen als winkelier, kapitein of prinses, dan zal hij vanzelf de volgende gebieden ontwikkelen:

1. De grove motoriek
2. De fijne motoriek
3. De taal (de communicatie tijdens het samenspel is intensiever dan bij bijv. het samen puzzelen)
4. De emotionele ontwikkeling
5. De sociale ontwikkeling
6. De ontwikkeling van het ruimtelijk gevoel
7. De ontwikkeling van het gevoel voor tijd

Op de locatie wordt gewerkt met jaarfeesten waar de activiteiten aan gekoppeld zijn.

De jaarfeesten zijn:

Michael (herfst)	29 september
Sint Maarten	11 november
Advent	4 zondagen voor Kerst
Sint Nicolaas	5 december
Kerstmis	25 en 26 december
Driekoningen	6 januari
Maria Lichtmis	2 februari
Lentefeest	21 maart
Palmpasen (lente)	een week voor Pasen
Pasen	de zondag en maandag volgend op de eerste volle maan in de lente
Pinksteren	50 dagen na Pasen
Sint Jan (zomer)	24 juni